

Ten dode opgeschreven

Van Mark Billingham verscheen eveneens bij uitgeverij Anthos

In het duister
Erfelijk belast
Uit de dood verrezen

Mark Billingham

Ten dode opgeschreven

Vertaald door
Ernst de Boer en
Ankie Klootwijk

Anthos|Amsterdam

ISBN 978 90 414 2060 2

© 2011 Mark Billingham Ltd

First published in Great Britain in 2011 by Little, Brown

© 2012 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,

Amsterdam, Ernst de Boer en Ankie Klootwijk

Oorspronkelijke titel *Good as Dead*

Oorspronkelijke uitgever Little, Brown

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie © Ines Armandon/Trevillion Images

Foto auteur Charlie Hopkinson

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Voor David Morrissey en Jolyon Symonds
omdat ze Thorne zo schitterend op het scherm hebben neergezet.

DAG EEN

Gek van verdriet

Een pakje kauwgom en een reep chocola, en misschien een flesje water op die zeldzame dagen dat de zon scheen. Een krant voor onderweg naar het werk en een nietszeggend praatje van een halve minuut terwijl ze op haar wisselgeld stond te wachten.

Niet bepaald de moeite waard om voor te sterven.

Dat zou Helen Weeks zich nog vaak bedenken voordat het allemaal voorbij was. In de uren dat ze naar het zwarte gaatje staaarde waaruit de dood sneller kon opduiken dan haar hart klopte. Of ophield met kloppen. In die vertraagde momenten van doodsangst waaruit elke dag bestond en in de slapeloze nachten die daarop volgden. Terwijl de man die haar elk ogenblik zou kunnen vermoorden een meter verderop tegen zichzelf stond te schreeuwen of in de andere ruimte zat te huilen.

Mijn tijd is nog niet gekomen.

Mijn kind mag zijn moeder nog niet verliezen...

De kauwgom was een gewoonte, om haar te helpen van de sigaretten af te blijven die ze twee jaar geleden had afgezworen toen ze zwanger was geworden. Een krant zorgde ervoor dat ze niet naar de mensen tegenover haar in de trein hoefde te kijken, als ze al het geluk had een zitplaats te veroveren en niet tegen een vetzak in een goedkoop pak aan geperst stond die zijn aftershave bij de voordeeldrogist kocht. De chocola was een verslaving, daar wond ze geen doekjes om. Een verslaving die het succes van haar pogingen om af te vallen sinds de geboorte van

haar zoon in de weg stond. Ze probeerde zichzelf op rantsoen te zetten: een of twee stukjes tegen elven bij de koffie, nog een na de lunch en de rest als beloning aan het eind van de dag. Dat was tenminste altijd het plan, maar meestal was de reep al op voordat ze goed en wel achter haar bureau zat, of, als ze aan een bijzonder onaangename zaak werkte, tegen de tijd dat de trein vier minuten later station Streatham binnenliep.

En aan onaangename zaken was geen gebrek.

Ze pakte de krant uit het rek bij de deur van de tijdschriftenwinkel en zag dat meneer Akhtar de kauwgom en de chocola die ze altijd nam al op de toonbank had klaargelegd. Hij glimlachte en hield ze omhoog toen ze op hem afliep.

Net als altijd. Hun vertrouwde ritueel.

‘Hoe is het met de kleine?’ vroeg hij.

Meneer Akhtar was een kleine, vroeg kalende man die vrijwel altijd een glimlach op zijn gezicht had. Hij droeg zelden iets anders dan een donkere broek, een wit overhemd en een vest, maar dat laatste kon blauw of bruin zijn. Helen vermoedde dat hij jonger was dan hij eruitzag, maar schatte hem ergens halverwege de vijftig.

‘Prima,’ zei Helen. Ze was zich ervan bewust dat de klant die ze bij binnenkomst in de tijdschriften had zien bladeren dichterbij was gekomen en nu achter haar stond. De man, lang, zwart en in de dertig, had de covers van de afdeling mannenbladen op het bovenste rek staan bekijken toen hij Helen zag binnenkomen en had zijn blik toen snel op de lagere schappen gericht, waar de lifestyletijdschriften en de autobladen lagen. ‘Ja, het gaat echt goed met hem.’

Meneer Akhtar glimlachte, knikte en overhandigde haar de kauwgom en de chocola. ‘Maar het is wel een hoop werk, hè?’

Helen rolde met haar ogen en zei: ‘Soms wel.’

Maar eigenlijk ging het met Alfie veel beter dan goed. Hij was zo geweldig dat het met geen pen te beschrijven was. Ze glimlachte toen ze aan haar zoontje van een jaar dacht, dat er een halfuur geleden op weg naar de oppas vrolijk op los had gebrabbeld. Hij was voor zover ze wist bijna altijd vrolijk, maar als iets hem niet zinde, maakte hij dat goed duidelijk. Helen was tot de conclusie gekomen dat hij Pauls temperament had, en zijn ogen.

Of hield ze zichzelf voor de gek?

‘Maar het is het allemaal waard, ja?’

‘Absoluut,’ zei ze.

‘Geloof me, het wordt alleen maar moeilijker.’

‘O, zeg dat nou toch niet.’ Lachend gaf Helen hem twee pond en wachtte op de drieënveertig pence die ze iedere ochtend terugkreeg. Terwijl meneer Akhtar het wisselgeld uit de kassa opdiepte, hoorde ze de deurbel gaan. Ze zag hem opkijken en hoorde de stemmen, luid en uitdagend, van een groepje jongens dat de winkel binnenkwam.

Ze draaide zich om. Drie: een zwarte en twee blanke jongens, alle drie vol van zichzelf.

‘Alsjeblieft,’ zei meneer Akhtar. Hij overhandigde Helen haar wisselgeld, maar zijn ogen waren op de drie jongens gericht en zijn stem klonk wat dunner dan een paar seconden geleden. Voordat Helen zich weer naar hem toe draaide, zag ze de jongens naar de grote koelvitrine lopen en lachend en vloekend de deur opendoen.

Ze genieten van de aandacht, dacht Helen.

‘Het ziet ernaar uit dat het een schitterende dag gaat worden.’

‘Dat is mooi,’ zei meneer Akhtar. Hij keek naar de koelvitrine, nog steeds rustig.

‘Lang zal het wel niet duren.’ Helen stopte het kleingeld in haar portemonnee, vouwde de krant dubbel en stopte hem in haar tas. Ze hoorde de man achter haar, die kennelijk haast had, luidruchtig zuchten. Ze had net haar mond opengedaan om ‘tot morgen’ te zeggen, toen meneer Akhtar zich naar haar toe boog en met een knikje naar de drie jongens siste: ‘Ik haat die klootzakjes.’

Helen keek weer om. Ze rommelden wat in de koelvitrine, haalden er blikjes uit en zetten ze terug. Lachend en elkaar opzijduwend. Een van hen had op weg naar binnen kennelijk een krant gepakt en stond er tegen een molen met wenskaarten geleund in te bladeren.

De man achter Helen mompelde: ‘Jezus nog an toe.’ Ze wist niet of het uit irritatie over het lange wachten was of uit ergernis over het gedrag van de jongens.

‘Hé,’ zei meneer Akhtar.

Helen draaide zich weer om naar de toonbank, hoorde toen het sissen van een blikje dat werd opengetrokken en zag meneer Akhtars gezicht plotseling verstrakken.

‘Hé!’

Weer gesis, en nu stonden er twee jongens uit een blikje cola te drinken, terwijl de derde zijn krant wegsmeet en een greep in de vitrine deed om zelf ook een blikje te pakken.

‘Die moet je wel betalen,’ riep meneer Akhtar.

‘Ik ben mijn portemonnee vergeten,’ zei een van de jongens. De andere twee lachten en gaven elkaar een boks.

De blanke jongen die de krant had staan lezen, dronk zijn blikje leeg en drukte het in elkaar. ‘Wat ga je doen als we niet betalen?’ Hij spreidde zijn armen uitdagend. ‘Blaas je jezelf dan op of zo?’

‘Je moet ervoor betalen.’

Helen keek naar meneer Akhtar. Ze zag dat zijn kaakspieren zich spannen, zijn armen waren stijf tegen zijn zij geklemd en zijn vuisten waren gebald. Ze deed een stapje naar rechts, zodat ze in zijn gezichtsveld stond en schudde even haar hoofd.

Laat het zitten.

‘Mijn winkel uit!’ riep meneer Akhtar.

De ogen van het blanke joch waren klein en star toen hij zijn blikje liet vallen en langzaam op de toonbank afliep. Zijn ene hand gleed snel naar de zak van zijn capuchonvest. ‘Gooi ons er maar eens uit,’ zei hij. Achter hem lieten zijn maten hun blikjes ook op de grond vallen, zodat er bruisende cola over de winkelvloer liep.

‘Sorry,’ zei een van hen.

Opeens kreeg Helen een droge mond. Ze liet haar hand in haar tas glijden en omklemde haar portemonnee, waarin zowel haar metropas als haar legitimatiebewijs zat. Het was bluf, meer niet, daar was ze vrijwel zeker van. Ze hoefde maar even met haar legitimatie te zwaaien en een paar vermanende woorden te zeggen, en die schoffies met hun grote bek zouden in een mum van tijd buiten staan.

‘Ik geloof dat Osama in z’n broek heeft gescheten.’

Maar een seconde nadat Helens beroepsinstinct in werking was getreden, nam een ander, veel sterker instinct het over. Dat joch kon ten slotte heel goed een mes in zijn zak hebben zitten. Ze wist dat ze overall rekening mee moest houden en besepte maar al te goed hoe het met misplaatste helden kon aflopen. Ze kende een stadswacht in Forest Hill die een paar maanden geleden een jongen van veertien die rom-

mel op straat had gegooid tot de orde had geroepen. Hij lag nog steeds aan de beademing.

En zijzelf had een jaar geleden haar portie van dit soort gedoe ruimschoots gehad. En nu had ze een kind...

‘Het is jouw winkel, maar niet jouw land.’

De man die achter haar had staan wachten kwam dichterbij haar staan. Probeerde hij haar te beschermen, of zichzelf? Hij ademde in ieder geval zwaar en toen ze achteromkeek, zag ze dat hij naar de deur keek en overwoog om ernaartoe te sprinten.

Zijn kansen afwoog.

Net als zij.

‘Zonder een bom in je rugzak zijn jullie een stel mietjes.’ De blanke jongen deed nog een stap naar de toonbank. Hij grinnikte en stond op het punt om nog iets te zeggen, maar zweeg toen hij meneer Akhtar een greep onder de toonbank zag doen en met een honkbalknuppel tevoorschijn zag komen. Een van de jongens bij de koelvitrine floot, zogenaamd onder de indruk, en zei spottend: ‘Oei, dat wordt oppassen.’

De winkelier was verrassend snel.

Helen deed een stap naar het uiteinde van de toonbank, maar botste tegen de man naast haar en kon alleen maar toekijken terwijl meneer Akhtar schreeuwend en zwaaiend met de knuppel achter de toonbank vandaan stormde.

‘Naar buiten, verdomme. Naar buiten.’

De blanke jongen liep snel achteruit, met zijn hand nog steeds in zijn zak, terwijl de andere twee zich omdraaiden en naar de deur renden en op weg naar buiten maaiend met hun armen blikjes en pakken cornflakes op de grond gooiden. Ze schreeuwden allerlei bedreigingen en brulden dat ze terug zouden komen, en een van hen riep dat de winkel trouwens naar Indiaas eten stonk.

Toen de laatste buiten was – waar hij doorging met dreigementen schreeuwen en obscene gebaren maken – smet meneer Akhtar de deur dicht. Hij tastte naar de sleutels in zijn broekzak, deed de deur op slot en leunde toen zwaar ademend met zijn hoofd tegen het glas.

Helen deed een stap naar hem toe en vroeg of alles goed was.

Buiten trapte een van de jongens tegen de ruit en spuugde een dikke fluim tegen het glas. Die begon net naar beneden te glijden, langs de

advertenties voor tuinlieden, gitaarlessen en massage, toen de jongen door zijn vrienden werd meegetrokken.

‘Ik ga even bellen,’ zei Helen. ‘Het staat allemaal op camera, dus het komt wel goed.’ Ze keek omhoog naar de kleine camera boven de kassa en besepte dat het vrijwel zeker een nepding was. ‘Ik kan van alle drie een goed signalement geven, oké? U weet dat ik bij de politie werk, dus...’

Meneer Akhtar, die nog met zijn rug naar de winkel stond, knikte en begon voor de tweede keer in zijn zak te zoeken.

‘Meneer Akhtar?’

Toen hij zich omdraaide, had de winkelier een revolver in zijn hand. ‘O Jezus,’ zei de man naast Helen.

Helen vermande zich, en probeerde het trillen van haar been en haar stem tegen te gaan toen ze begon te praten. ‘Waar bent u mee bezig...?’

Op dat moment begon meneer Akhtar te schreeuwen en te vloeken, en vertelde Helen en de andere klant wat er zou gebeuren als ze niet deden wat hij zei. Maar het gevloek klonk vreemd uit zijn mond, als van een acteur die zijn tekst tot vervelens toe heeft gerepeteerd.

Alsof hij het niet echt meende.

‘Kop houden,’ schreeuwde hij. ‘Hou je kop of ik maak je godverdomme af!’

‘Het is *espresso*, godsamme,’ riep Tom Thorne. ‘*Espresso*...’

De man, die hem natuurlijk niet kon horen, vertelde enthousiast dat hij zich niet kon voorstellen hoe hij de dag moest beginnen zonder die onmisbare dosis cafeïne. Hij sprak het ergerniswekkende woord opnieuw uit, en Thorne sloeg met zijn vlakke hand op het stuur.

‘Niet *espresso*, stuk onbenul. D’r zit geen x in...’

Thorne stond in een lange file in de spits en kroop in noordelijke richting voort naar de stoplichten op Haverstock Hill. Toen hij naar rechts keek, zag hij een vrouw achter het stuur van een sportief uitzierende Mercedes naar hem staren. Hij glimlachte en trok zijn wenkbrauwen even op. Mompelde: ‘Dan niet, trut,’ toen ze wegkeek. Hij had gehoopt dat ze zou denken dat hij handsfree aan het bellen was toen ze hem in zichzelf zag praten, maar ze had hem duidelijk ingeschat als een tierende mafkees.

‘Jij begint de dag zeker expres met een kop pittige *espresso*?’ brulde hij.

Op zoek naar andere muziek, donderde niet wat, drukte hij woest de knoppen met de vooraf ingestelde zenders in. Uiteindelijk koos hij voor een zachte, zuivere stem die een zoetig folknummer zong dat hij half en half herkende.

Tekeergaan tegen de radio was waarschijnlijk een zoveelste teken van het ouder worden, bedacht Thorne. Een van de vele. Net als het

feit dat het gehoor in zijn rechteroor wat minder werd en zijn constatering dat er tegenwoordig niets fatsoenlijks meer op tv was. En de vraag waarom tieners het cool vonden het kruis van hun broek op hun knieën te dragen.

Het nummer was afgelopen en de dj vertelde hem vrolijk op welke zender hij had afgestemd.

En het feit dat hij tegenwoordig luisterde naar Radio 2!

Dat je opvattingen of je temperament veranderden, was natuurlijk onvermijdelijk, dat wist Thorne, en op sommige dagen zou hij zelfs bereid zijn toe te geven dat dat niet per se slecht was. Zolang de verandering maar langzaam plaatsvond, hoefde hij vrijwel niets te merken van de geleidelijke inbedding van die verschuivingen, maar Thorne had meestal veel moeite met veranderingen die sneller gingen. Hoe noodzakelijk ze soms ook waren. De afgelopen tijd waren er al te veel dingen in zijn leven veranderd of bezig te veranderen, en hij vond het lastig om daarmee om te gaan.

Om zich aan te passen.

Hij trok niet bepaald soepel op bij het stoplicht en vloekte toen zijn voet van het nog niet vertrouwd aanvoelende gaspedaal schoot.

Die verrekte auto, om te beginnen.

Eindelijk had hij zijn geliefde BMW CSI uit 1975 ingeruild voor een twee jaar oude 5 serie, die een stuk betrouwbaarder was en waarvoor tenminste onderdelen te krijgen waren. Het was begonnen met de auto, en voorlopig was het daarbij gebleven, maar er waren belangrijker veranderingen op til. Zijn appartement in Kentish Town stond nu een maand te koop, hoewel hij nog het een en ander moest repareren en de kopers niet bepaald in de rij stonden. En ondanks een paar weken van voorzichtig informeren en stiekem rondkijken was er nog geen overplaatsing naar een ander team in zicht.

En dan had je Louise nog...

Daarbij verbleekten al die minder aangename veranderingen in Thornes leven, hoe belangrijk ze ook mochten lijken. De auto, het appartement, zijn werk. Al die snel opeenvolgende veranderingen hingen rechtstreeks samen met wat Louise was overkomen.

Een paar maanden geleden hadden Louise Porter en hij uiteindelijk een punt gezet achter een relatie die iets meer dan twee jaar had ge-

duurd. Een jaar lang was het eigenlijk beter gegaan dan ze allebei hadden verwacht; in elk geval veel beter dan de meeste relaties tussen politiemensen. Maar als stel waren ze niet sterk genoeg geweest om het verlies van de baby te verwerken. Geen van beiden was in staat geweest de troost te bieden waar de ander zo naar snakte, en terwijl de relatie zich nog een tijdje had voortgesleept, hadden ze daar allebei onder geleden en een zware prijs betaald. Het was begrijpelijk dat Louise zich gekwetst voelde doordat Thorne zich makkelijker in het verdriet van vreemden scheen te kunnen inleven, terwijl Thorne zelf worstelde met het schuldgevoel dat hij eigenlijk niet zo ondersteboven was van de miskraam als hij vond dat hij had moeten zijn. Toen dat schuldgevoel eindelijk was weggeëbd en Thorne kon toegeven hoe graag hij vader had willen worden, was het voor hen allebei te laat.

Ze waren eigenlijk minnaars uit gewoonte geworden en op het laatst was hun relatie als een nachtkaars uitgegaan. Louise was uiteindelijk degene geweest die de moed had opgebracht om te zeggen wat er gezegd moest worden, maar Thorne had al een tijdje geweten dat de breuk eraan zat te komen, voordat de gevoelens die ze nog voor elkaar hadden verzuurden en alles kapotmaakten.

Ze hadden allebei hun eigen flat aangehouden, zodat de praktische kant van de zaak snel genoeg was geregeld. Louise had een vuilniszak vol kleren en toiletartikelen meegenomen uit Thornes huis in Kentish Town en de laatste keer dat Thorne in Louises appartement was geweest, had hij een plastic boodschappentas met een paar blikjes bier en een doos cd's meegenomen. Ze hadden het einde bezegeld met een omhelzing, maar het had net zo goed een handdruk kunnen zijn. Terwijl hij zijn spullen achter in zijn auto legde, had Thorne besloten dat het een goed idee was om een heleboel andere zaken ook maar eens anders aan te pakken.

Om opnieuw te beginnen...

Hij sloeg af in de richting van Finchley Road, maar kwam onmiddellijk vast te staan. Het was nog maar acht kilometer, maar het zou hem nog een halfuur kosten om bij Becke House in Hendon te komen. Het hoofdkwartier van bureau Moordzaken, afdeling West.

'Waarom zou je in hemelsnaam een andere baan willen zoeken?'

Een paar weken geleden was hij wat gaan drinken met Phil Hen-

dricks, en zoals altijd had de man uit Manchester zijn mening niet onder stoelen of banken gestoken.

Thorne had zijn hoofd geschud, maar had toch geluisterd. Als het om werk ging telde Hendricks' mening het zwaarst voor hem, en datzelfde gold voor zijn privéleven, omdat de patholoog zo ongeveer de beste vriend was die hij had.

'De enige vriend,' peperde Hendricks hem altijd in.

'Waarom zou ik het niet doen?' had Thorne gevraagd.

'Omdat het niet... aan de orde is. Het is niet noodzakelijk. Het zou hetzelfde zijn als wanneer ik een lijkschouwing uitvoer op een stakker die twaalf keer in zijn hoofd is geschoten en dan zeg dat zijn overlijden misschien iets te maken heeft met zijn verkalkte slagaders en zijn hartkwaal.'

'Je bent bezopen,' had Thorne gezegd.

'Je wilt gewoon te veel, dat is het. Je hoeft toch niet meteen alles anders te doen omdat je relatie is stukgelopen? Ik bedoel, die auto... daar kan ik in komen. Die klotebak was een gevaar op de weg, en ik zeg ook niet dat het een slecht idee is om te verhuizen. We vinden wel iets beters dan die uitgewoonde zooi waar je nu in woont, én ik ga wel met je op zoek naar fatsoenlijke meubels, maar moet je dan ook nog eens van baan veranderen?'

'Dat heeft er allemaal mee te maken.'

'Waarmee?'

'Met een nieuw begin,' zei Thorne. 'Nieuwe bezems... nieuw hoofdstuk, weet ik veel.'

'Jij bent stráálbezopen...'

Daarna hadden ze het over voetbal gehad en over Thornes schrale seksleven, maar Thorne beseftte dat Hendricks ergens wel gelijk had, en sindsdien had hij aan weinig anders gedacht. Hoewel hij nog steeds vond dat hij er goed aan deed om het roer om te gooien, werd hij al miselijk bij de gedachte dat hij bij Moordzaken weg zou gaan. De aard van het werk en de gewoonte om jezelf zoveel mogelijk in te dekken maakten het moeilijk om een echte vertrouwensrelatie tussen de leden van een team op te bouwen. Maar met een aantal mensen met wie hij dagelijks samenwerkte, had Thorne ondertussen een goede band gekregen. Mannen en vrouwen die hij graag mocht en die hij respecteerde.

Er liepen natuurlijk ook genoeg idioten rond, maar dan nog.

Niet elke verandering is een verbetering, dat soort overwegingen.

Op de radio maakte Chris Evans hem bijna even kwaad als de expressoman, dus zette Thorne hem uit. Hij schakelde over naar de cd-speler en maakte een keuze uit de tien schijfjes die hij in de wisselaar had zitten. Hij zette het geluid harder bij het vertrouwde gitaarloopje en de gruisige stem van de zanger.

Johnny Cash: 'Ain't No Grave'.

'Als je dan zo nodig dingen wilt veranderen,' had Hendricks gezegd, 'kun je iets aan die stomme cowboymuziek doen.'

Thorne grinnikte bij de herinnering aan de gepijnigde blik op het gezicht van zijn vriend en baande zich een weg door het verkeer naar het bureau.

Hij zou echt niet het eerste het beste nemen dat voorbijkwam. Er was een dikke kans dat zich voorlopig niets geschikts zou aandienen, en tegen die tijd zou hij er misschien anders tegenaan kijken.

Voorlopig zou hij gewoon zijn werk doen en afwachten wat er op zijn weg kwam.

Terwijl Helen achteruitdeinsde voor de revolver, zag ze over Akhtars schouder een gezicht voor het raam. Een van de jongens die hij de winkel had uit gejaagd keek met open mond naar wat er gebeurde. Hij riep iets naar een van zijn vrienden voordat hij met een noodgang wegsputte naar het station. Als Akhtar het al had gehoord, leek hij zich daar niet druk over te maken. Hij bleef op Helen en de man naast haar aflopen.

Goed, dacht Helen, dat is goed. Nu weet tenminste iemand daarbuiten wat hier gaande is, en die zal de politie waarschuwen. Vooropgesteld dat die het geloofde, natuurlijk. Ze kon zelf amper geloven wat er gebeurde.

Meneer Akhtar.

Ze kon niet zeggen dat ze de man kende, niet écht, maar ze kwam al meer dan een jaar in zijn winkel. Ze hadden elkaar iedere dag gesproken, niet meer dan wat vriendelijke woorden uitgewisseld, maar toch...

Wat was hij verdomme van plan?

Terwijl hij het wapen op hen gericht hield, dirigeerde Akhtar Helen en de andere klant achter de toonbank en via een lage doorgang naar een rommelige opslagruimte achter de winkel. Op een gehavend houten bureau stond een tv afgestemd op *Daybreak*, met het geluid uit. Er stond één stoel, een archiefkast en in de hoek een kleine ijskast met een